

Nicolae Filimon Ciocoi vechi si noi

" Fara a fi un monument estetic, Ciocoi lui Filimon sunt o opera viabila, o fresca neispravita dar insa destul de vasta, strabatuta de o actiune epica nu indeajuns deferita de invazia amanuntelor; o fresca in care semnificativul inabusa esteticul, iar cronologicul dauneaza compozitiei.

Puterea de observatie este incontestabila: in capitole integral interesante si uneori strict didactice se desfasoara, astfel, intregul tablou al acestei societati de sfarsit de regim, de la voda Caragea si pana la indivizi echivoci, ce traiesc din faramiturile bogatului praznic fanariot".

Eugen Lovinescu

Nicolae Filimon este unul dintre cei mai de seama scriitori romani postpasop-tisti, care se ramarca prin cateva povestiri, cum ar fi: Friedrich Staaps sau Atentatul de la Schonbrun in contra vietii lui Napoleon si Mateo Cipriani, ori prin basme: Omul-de-Flori-cu-Barba-de-Matase, Roman-Nazdravan si Omul de piatra.

Inainte de a se afirma ca scriitor, Nicolae Filimon a desfasurat o fecunda activitate publicistica, remarcandu-se ca unul dintre primii cronicari muzicali si dramatici de la noi. Dupa o calatorie in apusul Europei, publica in ziarul Nationalul o suita de articole, avand drept tema impresiile culese de autor cu acest prilej, iar, peste doi ani, le reuneste in volumul Excursiuni in Germania.

Prin Ciocoi vechi si noi, el este autorul primului roman social izbutit din literatura noastra si intemeietorul acestui gen. Romanul poarta un titlu dublat de un proverb: Ciocoi vechi si noi sau Ce naste din pisica soareci mananca, a aparut in volum in anul 1863, facand din autorul sau un precursor in campul creatiei literare romanesti.

Atat ca realizare artistica si constructie, cat si ca informare sociala si documentara, romanul infatiseaza momente diferite ale oranduirii feudale. Se deschide cu prezentarea personajelor principale Dinu Paturica si Andronache Tuzluc. Ciocoiul vechi Andronache Tuzluc, mare boier, ridicat cu sprijinul domnitorilor fanarioti, primeste in slujba sa, pe post de ciubucciu, pe ciocoiul nou Dinu Paturica, venit la curte cu o scrisoare de recomandare din partea tatalui sau, fost vataf al boierului.

Dinu Paturica avea un singur gand: sa se imbogateasca prin ruina stapanului sau. Andronache Tuzluc se indragosteste de chera Duduca, pentru care, ca s-o intretina, isi cheltuieste intreaga avere. Ca sa fie sigur ca nu este inselat in dragostea sa, Andronache Tuzluc pune in slujba ei pe Dinu Paturica, de care chera Duduca se indragosteste si amandoi pun la cale ruina vechiului ciocoi, cu ajutorul lui chir Costea Chiorul, un negustor lacom si necinstit.

Gheorghe, vataful curtii lui Andronache Tuzluc, intelege de la inceput ce au de gand sa faca cei trei si se duce la boier pentru a-l instiinta de planul acestora, dar nu este crezut si este dat afara din slujba, iar in locul sau e numit ca vataf Dinu Paturica. El controleaza acum intreaga avere a

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

boierului, ajungand sa-si cumpere cu banii incasati in mod necinstit mosiile care odinioara apartinusera stapanului sau.

Chera Duduca ii cere boierului sa-i cumpere rochii scumpe si bijuterii, pe care el le ia de la chir Costea Chiorul, si astfel, in scurt timp, boierul ramane sarac si devine cersetor.

Dinu Paturica ajunge boier mare, avand legaturi si cu domnitorul Alexandru Ipsilante, al carui tron era amenintat de Tudor Vladimirescu. Domnitorul apeleaza la Dinu Paturica, pentru ca Tudor Vladimirescu sa fie omorat, apoi il numeste pe ciocoiul nou ispravnic peste doua judete.

In intentia autorului sta insa pedepsirea personajelor negative. Dinu Paturica este parat de taranii, pe care-i batea si-i schingiua, noului domnitor Caragea si trimis intr-o ocna parasita. Chera Duduca este rapita de turci si se ineaca in Dunare. Chir Costea Chiorul este batut pentru inselaciunile sale si apoi tintuit de urechi in usa pravaliei. In schimb, Gheorghe si Maria, personaje simpatizate de autor, se casatoresc, iar lui Gheorghe ii este daruita, de catre tatal Mariei, banul C, boier de vita veche si patriot, functia de caimacan al Craiovei.

Descrierea amanuntita a vietii de la curtile boieresti si de la cea domneasca, a ierarhiei servitorilor si a functionarilor ofera informatii bogate despre moravurile protipendadei. In contrast cu acestea, atrag atentia paginile in care este zugravita viata mizera a taranimii, jefuiti prin tot felul de biruri si dari.

Capitole intregi, ca: Scene din viata sociala, Muzica si coregrafia in timpul lui Caragea, Teatrul in Tara Romaneasca etc, desi intrerup firul actiunii, se remarca prin informatiile despre inceputul artei dramatice romanesti, ori prin pitorescul unor tablouri de viata specifica vremii. Astfel, elementele realiste devin evidente in substanta romanului.

Personajul principal al romanului reprezinta unul dintre primele tipuri ale arivistului din literatura romana, comparat mai tarziu cu Tanase Scatiu, din romanul cu acelasi nume, de Duiliu Zamfirescu si cu Stanica Ratiu, din Enigma Otiliei, de George Calinescu. E viclean si lacom, foloseste cu succes disimularea, intriga, schingiuirea taranilor si chiar crima, parcurgand trepte sociale succesive - de la ciocoi la vataf, apoi in diferite functii administrative, pe buna dreptate George Calinescu afirmand despre el: "Eroul devenit tip, iese din file si traieste in afara cartii. Nu este in literatura noastra, pe masura deplasarii orizontului, un erou cu acte mai solide de stare civila decat Dinu Paturica".

si ca stil si realizare artistica, scrisul lui Nicolae Filimon se impune atentiei prin structura orala a frazei, cursivitatea si claritatea limbajului, prin bogatia vocabularului si adecvarea lui la particularitatile fiecarui personaj.

Referindu-se la acest roman, acelasi critic afirma: "Prin tema, Ciocoi vechi si noi e un mic roman stendhalian (bineinteles fara filiatie directa si fara luciditate analitica), iar Dinu Paturica e un

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

Julien Sorel valah. De altfel si opera lui Balzac este plina de parveniti, de ambitiosi, insa Filimon se complace in modul stehndhalian sa urmareasca nerabdarile, bucuriile secrete si exploziile ambitiei.

Oricat de enorma ar fi comparatia, Paturica nu e un simplu si vulgar vanator de avere, ci un insetat de toate senzatiile vietii".